

середовищі чимало факторів, які можуть наштовхнути на думки про подібний вчинок. Адже в стресових ситуаціях мозок людини шукає варіанти вирішення проблеми. І якщо в цей час немає нікого поруч, хто підтримає та допоможе – наслідки можуть бути непоправними.

Так, одним із основних варіантів у забезпеченні безпеки в системі «людина-людина», яка безумовно є складовою сучасної дійсності є виховання дітей із розумінням того, що фільми є фільмами, а життя – це дещо інше. І ця проблема, нажаль, є надто складною, адже її наслідки не лише злочини із вогнепальною зброєю, а й підпали, тероризм, дискримінація людей за статевою чи расовою приналежністю.

По-друге, питання є в недостатньому високому рівні управлінні безпекою, адже є проблема в наявності фахівців в цій області. Адже у сучасний перелік спеціальностей не введена спеціальність «Безпека життєдіяльності». А це означає, що наповнення кадрами відбувається через випускників вузів із технічним або педагогічним спрямуванням. І єдиним вирішенням цієї проблеми, певне, є створення відповідних спеціальностей у технічних університетах, а не лише викладання курсів на різних спеціальностях, що теж, безумовно, є важливим.

По-третє, для запобігання виникнення небезпечних ситуацій у сучасному світі необхідно розуміти, на що саме потрібно направляти попереджувальні та захисні заходи:

- попередження та ліквідацію небезпеки, усуваючи її джерело або максимально віддаляючись від нього на безпечну дистанцію;
- проведення суворого контролю за дотриманням законів, спрямованих на забезпечення безпеки;
- розробку алгоритму поведінки під час виникнення небезпечних ситуацій, системи реагування на ці ситуації;
- розробку правил та контроль за їх виконанням для підвищення рівня свідомості у громадян;
- оцінку ризиків виникнення небезпек і направлення сил на максимальне їх зменшення.

Тобто, підсумовуючи все вище перераховане, можна сказати, що в цілому людина в сучасній дійсності хоч і знаходиться у більшій безпеці, відносно наших предків, однак не потрібно забувати про дотримання елементарних правил та законів. Вони націлені саме на забезпечення безпеки життєдіяльності та допоможуть побудувати максимально безпечне суспільство для наступних поколінь.

Список використаної літератури

1. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник / О. В. Березюк, М. С. Лемешев. Вінниця : ВНТУ, 2011. С. 5-12.
2. Безпека людини у сучасних умовах: Монографія / В.В. Березуцький, Н.Л. Березуцька, А.О. Богодист та ін.; за заг. ред. проф. В.В. Березуцького. Харків: ФОН Мезіна В.В., 2018. 208 с.
3. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник / О. В. Березюк, М. С. Лемешев. Вінниця : ВНТУ, 2011. С. 39-60.
4. Таврійський вісник освіти: науково-методичний журнал / Херсон, 2005. №2 (10). С. 125-148.

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ НАСИЛЬСТВА ЖІНОК В СІМ'Ї

*Кротивка І. П.
м. Полтава*

Анотація. Проаналізовано поняття насильства в сім'ї, визначено чинники, що супроводжують насильство в сім'ї, запропоновані шляхи подолання насильства жінок в сім'ях.

Ключові слова: насильство, сімейне насильство, порушення прав людини, жінки, шляхи подолання насильства жінок в сім'ї, жертви насилля.

Проблема сімейного насильства надзвичайно важлива передусім тому, що сім'я є основою суспільства і повинна перебувати під особливим захистом держави. Насильство й жорстокість у сім'ї не лише руйнують гармонію і злагоду в ній, а й виступають однією з передумов злочинності в суспільстві загалом. За сучасних умов в Україні, як і в багатьох інших країнах світу, простежуються тенденції до поширення насильницьких дій у сім'ї, на міжособистісному рівні, у стосунках батьків і дітей, чоловіка і жінки.

Аналіз статистичних даних правоохоронних органів з приводу вчинення насильницьких дій у сім'ї, свідчить про те, що переважна більшість потерпілих – це жінки і неповнолітні діти.

Метою статті є аналіз існуючих підходів до поняття «насилля в сім'ї», визначення чинників, що обумовлюють насилля в сім'ї, та запропонування шляхи щодо подолання будь-яких проявів домашнього насильства стосовно жінок.

Насильство – серйозна проблема людства, яка не знає ні державних кордонів, ні соціального розшарування. Вона може торкнутися як бідних, так і багатих, як людей з вищою освітою, так і людей, які ніколи не вчилися. І ніхто не може пророкувати, коли і де насильство може відбутися. На жаль, ще й досі є люди, які вважають, що такої проблеми не існує, що вона надумана, і людина, яка потерпає від насильства, сама його провокує, а інколи і просто прагне його. Така думка існує до цього часу через існування стереотипів в суспільстві, які не так легко зруйнувати.

Насильство в сім'ї порушує багато прав тих, кого захищають як міжнародні, так і національні нормативно-правові акти. Для попередження та профілактики насилля над жінками важливу роль відіграють неурядові, зокрема жіночі, організації, саме вони виступають ініціаторами розробки та реалізації програм, спрямованих на зменшення цього лиха. Органи влади повинні заохочувати на усіх рівнях співпрацю із громадськими організаціями, які борються із насиллям над жінками, та встановити активне співробітництво з ними, включаючи надання матеріально-технічної та фінансової підтримки. Необхідно сприяти розвитку системи консультативних центрів, груп самопідтримки, служби юридичної допомоги, розширенню мережі кризових центрів та притулків для потерпілих від насильства в сім'ї, створенню системи центрів допомоги для координації дій щодо збору інформації та надання послуг потерпілим [3, с. 5].

Факти насильства є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав людини у світі, профілактика та протидія цьому явищу потребує комплексної уваги й активної взаємодії всіх суспільних інститутів та фахівців, які займаються питаннями наукового та практичного вирішення цієї проблеми. Науковці при дослідженні вказаної проблеми докладно розглядають чинники, що обумовлюють насильство в сім'ї загалом і насильство над жінками зокрема [7, с. 57], та виділяють такі:

- соціальні (напруження, конфлікти, насильство в суспільстві, пропагування в засобах масової інформації насильства як моделі поведінки);
- економічні (матеріальні нестатки, відсутність гідних умов життя поряд із відсутністю умов для працевлаштування, заробляння грошей, економічна залежність, безробіття);
- психологічні (стереотипи поведінки);

- педагогічні (відсутність культури поведінки – правової, моральної, громадянської, естетичної, економічної, трудової);
- соціально-педагогічні (відсутність усвідомленого батьківства, сімейних цінностей у суспільстві, позитивної моделі сімейного життя на засадах гендерної рівності, сімейного виховання на основі прав дитини);
- правові (ставлення до насильства як до внутрішньосімейної проблеми, а не як до негативного суспільного явища, до членів сім'ї – як до власності через відсутність правової свідомості);
- політичні (прихильність до гендерних стереотипів, недостатній пріоритет проблем сім'ї та гендерної рівності, увага до материнства і дитинства, а не до сім'ї в цілому, брак уваги до батьківства, чоловіків);
- соціально-медичні (відсутність репродуктивної культури у населення, відповідального батьківства, системи сімейних лікарів, алкоголізм, наркоманія, агресія тощо);
- фізіологічні та медичні (порушення гормонального фону, обміну речовин, швидкості реакцій, прийом збуджувальних ліків, хвороби нервової системи тощо) [10, с. 25].

У Великій Британії кожна четверта жінка стає жертвою насильства в сім'ї, при цьому кожного тижня від рук своїх теперішніх чи колишніх партнерів гинуть дві жінки. Жінки стають жертвами насильства в сім'ї в 70% випадків. Протягом року кожна дев'ята жінка з тих, що зазнали насильства в сім'ї, отримує серйозні травми, які потребують медичного втручання, 10% повідомляють про втрату свідомості і 5% – про переломи кісток. Насильство в сім'ї є однією з причин кожної четвертої суїцидної спроби, вчиненої жінками. Дослідження, проведені в рамках акції «Державні будинки для дітей», показало, що 75% матерів, які зазнали насильства в сім'ї, повідомили про те, що їхні діти були при цьому свідками. Насильство в сім'ї як над жінками, так і над дітьми має форми фізичного, сексуального, економічного і психологічного приниження. Практично немає жодної сім'ї, де б жінка або ж дитина не стикнулися з чоловічою або ж батьківською нестриманістю й агресивністю. Людина, яка зневажає свою дружину, дітей, завдає їм фізичного чи морального болю, ображає не лише жінок і дітей, а й суспільство в цілому. Тому ця проблема не є суто жіночою чи приватною, а набуває значення загальносуспільної, державної[1, с. 33].

У випадках застосування сімейного насильства фактично порушуються рівні права чоловіка та жінки. Не викликає сумніву, що жінка, яка стикається з насильством (фізичним, емоційним або сексуальним), опиняється втягнутою у його цикл і, отже, значною мірою залежною від насильства. Хибне коло, в якому вона опиняється, нею не усвідомлюється, а тому й вибратися з нього власними силами стає для неї справою надто проблематичною. Масштабність цього явища, його причини та умови, високий ступінь латентності обумовлюються тим, що повна інформація про факти насильства в сім'ї не надходить до правоохоронних органів через приховування членами родини фактів насильства в сім'ї.

Усталені традиції та стереотипи щодо домашнього насильства як справи закритої, сімейної, яка не підлягає винесенню у сферу публічного обговорення та реагування, перешкоджають потерпілим від насильства скаржитись до правоохоронних органів. Одним – через відчуття сорому чи певних традицій, іншим – через переконаність у тому, що правоохоронні органи не будуть порушувати кримінальне провадження без наявності суттєвих тілесних ушкоджень[2, с. 208–209].

Список використаної літератури

1. Блаклок Н. Насилие в семье: работа с нарушителями, общественностью и организациями //Обзор современном психиатрии. 2001. Вып. 2 (10). С. 33–39.

2. Головкін Б. М. Сімейно-побутові конфлікти в системі детермінації умисних вбивств і тяжких тілесних ушкоджень: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2003. 218 с.
3. Домашнє насильство в Україні: наук. звіт / Правознавці Міннесоти; С. Бенуелл, Е. Барклай, Е. Дьюбан, Р. Філіпс. США, 2000. 52 с.
4. Дмитренко М. І., Тропін М. В., Власов П. О. Попередження насильства у сім'ї: метод. рекомендації. Дніпропетровськ: Дніпропетр. юрид. ін-т МВС України, 2001. 56 с.
5. Колінько О. О. Жінка як жертва доведення до самогубства / О. О. Колінько // Часопис Київського університету права. 2012. № 4. С. 319–322.
6. Колос Л. Є. Насильство щодо жінок і вироблення концепції його подолання / Л. Є. Колос // Дотримання прав жінок та завдання правоохоронних органів України : зб. наук. ст. / Ун-т внутр. справ ; ЛаСтрада-Україна. Харків : Регіон-інформ, 1999. С. 58–68.
7. Предместніков О. Г. Насильство в сім'ї як злочин: причини, виявлення і розслідування (Тактикопсихологічні основи) : монографія / О. Г. Предместніков ; МВС України, Херсон. юрид. ін-т Харків. Нац.ун-ту внутр. справ. Херсон : Айлант, 2008. 172 с.
8. Луняк М. Насильство як правова та філософська проблема / М. Луняк // Право України. 2002. № 7. С. 99–101.
9. Шипунова Т. В. Агрессия и насилие как элементы социокультурной реальности / Т.В. Шипунова // Социологические исследования. 2002. № 5. С. 67–76
10. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання : навч.-метод. посіб. /уклад.: Запорожцев А. В., Лабунь А. В., Заброда Д. Г. та ін. Київ [б.в.], 2012. 246 с.